

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXIX. De transactione simulata inter mercatores in fraudem
usurarum illicitarum. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

tit. 65. num. 60. cum pluribus per eum citatis : quem sequitur Urful. in verbo, *Advocatus, conclus.* 60. n. 89. *versic. extendit* : Gail. lib. 1. *observ.* 44. num. 2. Jacob. de Graff. part. 1. lib. 3. cap. 8. num. 12. *versic. immo de certo* : Farinac. d. *quest.* 106. num. 45. Cancr. lib. 2. cap. 14. num. 180.

- 11 Moderatum autem dicitur salarium, quando non excedit centum aureos, stante præsertim multitudine negotiorum ipsius clientis, quæ erant magni momenti, & non parvi laboris, ut constat ex *decisionibus* Rotæ Romanæ subsequentiis, & in lucem editis. Unde dictum salarium non dicitur immoderatum, ut per Farinacium *ibidem*, num. 53.

Tertio, quia dicta promissio non solum facta fuit occasione illius litis, quæ tractabatur ratione jurium dotalium uxoris ejusdem clientis : sed etiam ratione plurium aliorum processuum, quos ipse habebat in diversis Curis contra diversas personas : & sic non habita fuit ratio ad victoriam omnium illorum processuum ; & quod plus est, non fuit facta ratione laborum futurorum, sed duntaxat respectu laborum præteritorum ; ita ut remaneret semper actio Advocato salva & illæsa pro laboribus futuris, sive in casum victoriæ, sive in casum non victoriæ. † Dum autem Doctores reprobant hujusmodi promissiones, asserunt duo requisiti concurrere debere : Primum, quod promissio fiat in casum victoriæ tantum, ut per Gratian. *decis.* 218. num. 7. & 8. quod etiam tradit Farinac. *dicta questione* 206. numero 46. Secundò requirunt Doctores, quod promissio fiat ratione litis futuræ, ne videlicet Advocatus pro suo interesse impellatur ad partes indebitè divexandas : Farinacius *dicta quest.* 106. numero 59. juncto numero quinquagesimo, in fine.

- 12 Atqui supponitur in facto, quod dicta promissio facta fuit eo tempore, quo lis jam fuerat finita in præfenti Civitate per plurimas sententias, de quarum executione agebatur in Tribunalibus Urbis : & ideo dicta promissio fortis debet effectum, cum legis prohibitio intelligenda sit duntaxat de salario promisso lite pendente, ut docet Vivius *opin.* 38. num. 13. & sic lite finita non prohibentur hujusmodi pactiones : Urful. in verbo, *Advocatus, dicta conclus.* 60. num. 90.

CAPUT CLXXIX.

De transactione simulata inter mercatores in fraudem usurarum illicitarum, & de variis conjecturis ex quibus colligitur simulatio. De solutione & justificatione cambiorum, quæ singulis nundinis debentur : Et quod super illorum taxatione non debeat dari partium conventioni, sed relationi peritorum.

SUMMARIVM.

- 1 Contractus simulatus factus in fraudem usurarum, nullus est & invalidus.
- 2 Contractus si fuerit simulatus, clausula & juramenta in eo apposta sunt nulla.
- 3 Contractus in fraudem usurarum factus, est omnino nullus.

- 4 Simulatio probatur conjecturis & præsumptionibus.
- 5 Facilius præsumitur simulatio in contractu mutui, quam in aliis contractibus.
- 6 Simulatio probatur per argumentum à verisimili.
- 7 Qui non adeo sufficientes habet facultates, facilius præsumitur fecisse contractum mutui simulatum.
- 8 Ex tractatu præcedenti colligitur simulatio, multo magis accedente expressa conventionione præcedenti.
- 9 Nulla melior est simulationis probatio, quam propria confessio.
- 10 Promissio solvendi certum interesse, non intervenientibus requisitis, est invalida.
- 11 Cambia nundinaria non sunt uniformia, sed debentur secundum cursum nundinarum.
- 12 Cambium dicitur illicitum, si non sit secundum cursum nundinarum.
- 13 Partium confessiones super cambio non sufficiunt ad justificandum contractum : sed alia probationes requiruntur.
- 14 Existente dubio super cambio, debet procedi ad nominationem peritorum.

Transactionem initam inter Lambertum & socios, cum fratribus Marcellis, dixi nullam esse, & invalidam, & simulatam.

In primis, quia obligatio summæ 3517. librarum, 11. solidorum, 3. den. contenta in dicta transactione sub prætextu mutui, ante recitationem contractus, ut in ea asseritur, receptis, simulata est : cum dicti Marcelli summam illam nunquam receperint, sed duntaxat per simulationem se recepisse confessi fuerint : de Jure autem contractus simulatus, non est contractus, & ideo est ipso jure nullus, præsertim quando fit in fraudem legis, & ad colorandam obligationem interesse illiciti : Farinac. de *falsitat. & simulat. quest.* 162. num. 7. & 11. claus. in eo deficiat consensus utriusque contrahentis Rot. *decis.* 223. num. 17. part. 7. recent. & fuit bene deductum in *Avenionensi* simulationis, coram Patro. *rol. in recentior. part. 7. decis.* 1. n. 18. † ubi dicitur quod probata simulatio, omnes clausule instrumento contentæ, sunt inefficaces, ac si etiam simulatæ sunt ; nec juramentum obligatum contractus simulatus, est contractus pictus, & caret omni spiritu.

Quod autem contractus sit simulatus, claus. debet ducitur ex eo, quod in eo adest causa simulationis, & conjecturæ : imò & probationes concludunt ipsius. Causa quidem, quia id factum fuit ad colorandum & cohonestandum contractum usurarum illicitarum & illicitarum, saltem in terris Sanctissimi Domini Nostri Papæ, ubi jus Canonicum, prout docet, observatur : Rot. *decis.* 594. num. 9. part. 5. recentior. † ipsa verò simulatio probatur indicis & conjecturis, adeo ut leviores sufficiant : Gratian. *dispens. cap.* 586. num. 34. & 35. † Maxime quando agitur de probanda simulatione confessionis de receptis quia non est aliquis actus inter prohibitos licite confessio, in quo possit ita facile simulatio periculi : ut post Bald. dicit Rot. *decis.* 132. n. 11. & 6. recentior. Farinac. de *falsitat. quest.* 162. n. 189.

Conjecturæ autem, imò probationes simulationis sunt evidentes à verisimili : ut per Farinac. *suprà, quest.* 162. num. 215. cum non sit verisimile, quod dicti creditores qui prætendebant summam ingentem ascendente ad 13000. libras, vel citius, eam

tam facile voluissent mutuo dare dictam summam 3517. librarum Marcellis, cum quibus jam litigaverant, & à quibus non ita facile solutionem sperare poterant: quam præsumptionem consideravit Rota in recent. part. 5. decis. 94. num. 27. ubi dicitur quod ingens summa invertibiliter soluta arguit simulationem: & decis. 283. num. 12. eadem part. 5. ¶ Quibus accedit incommoditas Marcellorum, qui propterea adduci facile poterunt, ut indebitum, & illicitum interesse promitterent: Farinac. d. quæst. 162. num. 175. sed simulatio non solum conjecturis, sed & veris etiam & concludentibus probationibus demonstratur: ex eo, quod non solum tractatus de sic faciendo præcessit, qui sufficeret ad præsumendam simulationem, ex Farinac. d. quæst. 163. n. 86. & 87. & quæst. 162. num. 216. verum etiam adest conventio expresse de sic faciendo contractum: ex qua sine dubio elicitur simulationis probatio: Farinac. d. quæst. 162. num. 223. Rota d. decis. 11. num. 7. part. 7. ¶ Et cum nulla melior sit probatio simulationis quam propria confessio, Rota decis. 188. n. 9. part. 5. recentior. sequitur, per confessionem partium evidenter constare de simulatione dicti mutui, dum sub die 27. Decemb. 1631. fuit per apocham conventum & concordatum, interveniente subscriptione sociorum, quod dicti Marcelli solverent summam annuam 1800. librarum, unà cum interesse ad rationem sex cum quarta parte pro quolibet centenario; ita tamen quod si consilium ita approbaverit, fiat summa totalis composita ex interesse & sorte principali in singulos annos distribuenda. Et in effectu, facto calculo summæ, totalis in dicta transactione contentæ, ascendens ad summam 17353. librar. 11. sol. & 3. den. eaque in annales solutiones 1800. librar. distributa, juncto semper interesse proportionabiliter ad summam fortis principalis, constabit evidenter calculum annuorum solutionum ita factum fuisse, ut singulis annis librar. 1800. de sorte principali solverentur, unà cum interesse prædicto, dictumque interesse proportionabiliter diminueretur, & facto dicto calculo modo quo supra, totum interesse ascenderet ad dictam summam 3517. librar. 11. & 3. & sic apparet de simulatione dictæ confessionis, & de injustitia & nullitate dictæ promissionis certæ summæ, loco interesse incerti & illiquidi. ¶ Quæ promissio nulla est & invalida, cum non interveniant requisita per Castren. in l. 3. §. final. ff. de eo quod cert. loc. Mohe. dan. decis. 3. de usur. Afflic. decis. 20. Rot. Genueu. decis. 37. n. 11. & pluries secuta fuit Rot. Roman. & nominatim in causa Domini de Leglise contra creditores Domini Philibert, inserta post tractatum Merlini de pignori. decis. 29.

Et quod plus est, in dicta transactione adhibitum fuit pactum, quod si dicti Marcelli deficerent in aliquo termino solutionum conventarum, cogi possent pro tota summa, ita ut eo casu tenerentur solvere dictas 3517. libras pro interesse nondum maturato, quod omnino illicitum est.

Et licet postea subdatur, quod si deficiant in solutione, cogi duntaxat poterunt pro summis principalibus & interesse maturato, non autem pro maturando: tamen hæc conventio in nihilo relevat dictos creditores; immo multo magis simulationem arguit: aut enim intelligitur de summis principalibus, seclusa summa 3517. librar. & hoc casu evidenter apparet de simulatione, & quod summa illa non fuit mutuo data, prout cum simulatione narratum fuit: aut verò conventio intelligitur quod interesse debeatur inclusa etiam dicta summa 3517.

Sanlegerii quæst. & res. civil. T. II. P. II.

libratum, & hoc casu magis augetur iniquitas dicti pacti, in quo supponeretur deberi interesse alterius interesse, quod de jure prohibitum est; cum hic sit anatocismus, & supereratio interesse omni jure prohibita.

Secundò, dicta transactio nulla est, & illicita, cum in toto illius tenore confirmetur solutiones interesse illiciti. Primò quidem, quia in computis societatis dicti debitores onerantur cambiis, ad rationem octo pro quolibet centenario, cum tamen constaret quod in nundinis Lugdunensibus ex communi cursu non solverentur nisi ad rationem sex. ¶ Dum autem cambia nundinarum non sunt uniformia, non debent taxari nisi secundum communem cursum nundinarum; alias non sunt realia: Rot. decis. 559. num. 2. parte 2. recentior. ubi etiam dicitur, quod super iis non debet stari partium assertioni: & decis. 52. num. 4. & 5. part. 1. recentior. & si aliter solvantur cambia, dicuntur sicca, & illiquida: Rot. decis. 52. num. 25. 26. & 27. part. 7. recentior.

Multa alia deducebantur in facto, quæ injustitiam & iniquitatem dictæ transactionis demonstrabant.

Ideo omnes confessiones & concordie super cambiis illicitis, non possunt justificare quantitatis promissæ obligationes, cum non sit in facultate partium facere licitum quod per Canones est prohibitum: Bald. in l. rogasti, §. si tibi, num. 7. ff. si certum petatur, Rota decis. 52. num. 5. parte 1. & decis. 559. num. 2. parte 2. recentior. ¶ Et propterea ad veritatem detegendam, & confusionem evitandam, eligendi sunt periti, ut post plures citatos Rot. decisione quinquagesima secunda, num. 28. & 29. parte 7. recentior. Et ita factum, & exequutum fuit.

CAPUT CLXXX.

Pro dotis filiarum constitutione, vel restitutione bona fideicommissi collateralis alienari non possunt. Et pro dote subsidiaria, primò recurrendum est ad bona patris, vel avi, & deinde ad bona materna. Masculi tenentur sceminas dotare, quando adest statutum exclusivum ipsarum propter masculos. Bonorum fideicommissi suppositorum alienatio ex causa dotis in certis casibus est difficilior. Et qui sint illi casus.

SUMMARIVM.

- 1 Bona patris, vel avunculi non sunt obnoxia constitutioni, vel restitutioni dotis neptum ex fratre.
- 2 Quando agitur de restitutione dotis ex fideicommissi, non gravatis, sed gravantis persona instituenda est.
- 3 Dum agitur de dote subsidiaria, primum subsidium est patris, & avi; secundum verò est matris.
- 4 Ex lege Florentina pater succedit filiis masculis ab intestato, exclusis filiabus suis.
- 5 Quando adest statutum exclusivum sceminarum propter masculos, scemina quidem excluduntur.